

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 27 (408)

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

- *Газрын тосны тухай*
- *Тамхины хяналтын тухай*
- *Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай*
- *Газрын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар
Улаанбаатар хот
2005 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2005 оны долоодугаар сарын 14

№27 (408)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

846.	Онцгой албан татварын хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	598
847.	Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай	598
848.	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	603
849.	Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	604
850.	Онцгой албан татварын хуульд нэмэлт оруулах тухай	604
851.	Тамхины хяналтын тухай	604
852.	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	608
853.	Хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	
854.	Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	609
855.	Газрын төлбөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	609
856.	Газрын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	609
857.	Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай	611

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

858.	Үндсэн хуулийн цэцийн 2005 оны 2/03 дугаар дүгнэлтийн тухай	Дугаар 36	613
859.	Тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай	Дугаар 37	613
860.	Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 43	614

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

861.	Б. Батхишигийг албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 03	614
862.	Намбарын Лхагвадоржид Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай	Дугаар 04	614
863.	Доржийн Лхаасүрэнд Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээх тухай	Дугаар 05	614
864.	Раздакийн Сандалханд Монгол Улсын гавьяат тээвэрчин цол хүртээх тухай	Дугаар 06	615
865.	Дамдингийн Дэмбэрэлд Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээх тухай	Дугаар 07	615
866.	Балчингийн Цэрэндоржид Монгол Улсын гавьяат хуульч цол хүртээх тухай	Дугаар 08	615
867.	Санжхүүгийн Цэцэгэд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 09	615
868.	Дулмаагийн Ганхуягт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 10	615
869.	Цэрэнгийн Чулуунцэцэгт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 11	616
870.	Ганхүүгийн Пүрэвбатад Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 12	616
871.	Шадарсүрэнгийн Гүрбазарт Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 13	616
872.	Сандагийн Манлайд Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай	Дугаар 14	616
873.	Ванчингийн Пунцагт Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай	Дугаар 15	616

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Онцгой албан татварын ногдуулах онцгой албан татварын хэмжээ¹ гэсэн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Нэгжид хүснэгтийн 6-д заасан татварын хэмжээг дараахь байдлаар өөрчилсүгэй:

Онцгой албан татвар ногдуулах барааны нэр, төрөл	Нэгжид ногдуулах онцгой албан татварын хэмжээ /ам.долларт шилжүүлсэнээр/	
	Эх орны үйлдвэрийн бараа	Импортын бараа
6 Шар айраг	литр тутамд 0.20	литр тутамд 0.20

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг батлагдсан өдрөөс нь эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Нийтлэг үндэслэл

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1 Энэ хуулийн зорилт нь газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох, үйлдвэрлэх, худалдах, тээвэрлэх, хадгалах болон эдгээр үйл ажиллагааны аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын тухай хууль тогтоомж

2.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын тухай хууль тогтоомж нь Газрын тосны тухай хууль¹, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль², Галын аюулгүй байдлын тухай хууль³, Хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах тухай хууль⁴, Барилгын тухай хууль⁵, Шударга бус өрсөлдөөнийг

хориглох тухай хууль⁶, Ариун цэврийн тухай хууль⁷, Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай хууль⁸, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль⁹, Химийн хорт бодисоос хамгаалах тухай хууль¹⁰, Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдлын тухай хууль¹¹, Автотээврийн тухай хууль¹², энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1 Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа иргэн, хуулийн этгээдэд энэ хууль үйлчилнэ.

4 дүгээр зүйл. Хуулийн нэр томъёо

4.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

¹ Газрын тосны тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1991 оны 2 дугаарт нийтлэгдсэн.
² Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2001 оны 6 дугаарт нийтлэгдсэн.
³ Галын аюулгүй байдлын тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1999 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.
⁴ Хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1995 оны 3 дугаарт нийтлэгдсэн.
⁵ Барилгын тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1998 оны 9 дугаарт нийтлэгдсэн.
⁶ Шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2000 оны 20 дугаарт нийтлэгдсэн.
⁷ Ариун цэврийн тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1998 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.
⁸ Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2003 оны 21 дугаарт нийтлэгдсэн.
⁹ Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1995 оны 5, 6 дугаарт нийтлэгдсэн.
¹⁰ Химийн хорт бодисоос хамгаалах тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1995 оны 5, 6 дугаарт нийтлэгдсэн.
¹¹ Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдлын тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1996 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн.
¹² Автотээврийн тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1999 оны 28 дугаарт нийтлэгдсэн.

4.1.1. "газрын тосны бүтээгдэхүүн" гэж газрын тос болон химийн нэгдлүүдийг боловсруулах замаар гарган авсан бүх төрлийн шатахуун, тусгай шингэн, шатдаг хий, тос тосолгооны материал, битум, мазут болон бусад бүтээгдэхүүнийг;

4.1.2. "тоног төхөөрөмж" гэж газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох, үйлдвэрлэх, худалдах, тээвэрлэх, хадгалах, чанарын шалгалт хийхэд ашиглах шахуурга, түгээгүүр, хэмжих, тохируулах, ачих, буулгах хэрэгсэл, хадгалах сав, дамжуулах хоолой, хаалт зэрэг механик болон автомат ажиллагаатай техник хэрэгслийг;

4.1.3. "агуулах" гэж газрын тос болон газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хүлээн авах, хадгалах, савлах, бөөний худалдаа эрхлэхэд зориулсан байгууламж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн цогцолборыг;

4.1.4. "түгээх станц" гэж газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хүлээн авах, хадгалах, тээврийн хэрэгслийг цэнэглэх, савласан бүтээгдэхүүний жижиглэнгийн худалдаа эрхлэхэд зориулсан барилга, байгууламжийн цогцолборыг;

4.1.5. "компанийн нөөц" гэж газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа, үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээдийн хангамж, худалдааны хэвийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулахад шаардагдах хэмжээний тухайн этгээдийн эзэмшлийн агуулах, саванд хадгалагдаж байгаа газрын тосны бүтээгдэхүүнийг;

4.1.6 "газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа" гэж газрын тосны бүтээгдэхүүнийг нэг удаад тээврийн хэрэгслийн нэг торхны хэмжээнээс багагүй хэмжээгээр борлуулалт хийхийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын талаарх төрийн зохицуулалт

5 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын талаархи Засгийн газар болон газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

5.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний талаар Засгийн газар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.1.1. газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалт, хөрөнгө оруулалтын талаар баримтлах бодлогын хэрэгжилтэд хяналт тавих;

5.1.2. газрын тосны бүтээгдэхүүний улсын нөөц бүрдүүлэх журам батлах;

5.1.3 газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа, үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч компанийн нөөцийн хэмжээ, нөөц бүрдүүлэх журмыг батлах;

5.1.4. газрын тосны бүтээгдэхүүний үнийн хэвийн бус өсөлт, хангамжийн тасалдал, хомсдол үүсэх нөхцөлд зохицуулалт хийх;

5.1.5. импортолж байгаа газрын тосны бүтээгдэхүүний чанарын хяналтыг хилийн боомтуудад хийх бодлогыг хэрэгжүүлэх, нөхцөлийг бүрдүүлэх.

5.2. Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газрын тосны бүтээгдэхүүний талаар дор дурдсан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.2.1. газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалт, хөрөнгө оруулалтын талаар төрөөс баримтлах бодлогыг боловсруулах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

5.2.2. газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, уг зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;

5.2.3. газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын асуудалтай холбогдсон дүрэм, журам, нормыг баталж, мөрдүүлэх;

5.2.4. газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа, үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нөөцийн талаар санал боловсруулан Засгийн газраар шийдвэрлүүлж хэрэгжүүлэх.

5.3. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх тээврийн хэрэгсэлд тавих техникийн шаардлагыг тээврийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага, стандартчиллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран тогтооно.

6 дугаар зүйл. Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын бүрэн эрх

6.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын талаар газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дор дурдсан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

6.1.1. газрын тосны бүтээгдэхүүний талаархи бодлогыг хэрэгжүүлэх;

6.1.2. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох, үйлдвэрлэх, худалдах, тээвэрлэх, хадгалахтай холбоотой стандарт, дүрэм, журам, нормын төслийг боловсруулах;

6.1.3. газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэр, агуулах, түгээх станц барьж байгуулах, шинэчлэх зураг төсөлд техник, технологийн талаар дүгнэлт гаргах;

6.1.4. газрын тосны бүтээгдэхүүний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралтын ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход мэргэжлийн дүгнэлт гаргах;

6.1.5. газрын тосны бүтээгдэхүүний барилга байгууламжийг ашиглалтад хүлээн авах комиссын бүрэлдэхүүнд ажиллах;

6.1.6. газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтын талаар мэдээллийн сан бүрдүүлэх, бодлого зохицуулалтад шаардлагатай нэмэлт судалгаа, мэдээллийг холбогдох байгууллагаас гаргуулан авах;

6.1.7. газрын тосны бүтээгдэхүүний зах зээлд шударга өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэхэд шаардлагатай мэдээллийг Шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох тухай хуулийн 14.1.5-д заасны дагуу холбогдох байгууллага болон төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргаж өгөх, энэ талаар санал гаргах;

6.1.8. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох, үйлдвэрлэх, худалдах, тээвэрлэх, хадгалах талаар сургалт явуулах, мэдээлэл арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, зөвлөгөө өгөх;

6.1.9. газрын тосны бүтээгдэхүүний олон улсын биржийн үнийг судлах, импортлогчийн нийлүүлэгчээс худалдан авах үнийг хянах.

6.2. Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 6.1-д заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх явцад шаардлагатай гэж

үзвэл мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран хяналт тавьж, холбогдох арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох үйлдвэрлэх, худалдах, тээвэрлэх, хадгалах

7 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох

7.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүн импортлогч дор дурдсан үүрэг хүлээнэ:

7.1.1. чанарын хувьд олон улсын стандартад нийцсэн газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох;

7.1.2. импортлосон бүтээгдэхүүн олон улсын стандартад нийцсэн эсэх талаар итгэмжлэгдсэн сорилтын лабораториор дүгнэлт гаргуулах;

7.1.3. эзэмшилдээ стандартын шаардлага хангасан агуулахтай байх;

7.1.4. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг нийлүүлэгчтэй байгуулсан гэрээний үндсэн дээр импортлох.

7.2. Монгол Улсад газрын тосны бүтээгдэхүүний 30-аас дээш хувийг дангаараа нийлүүлж байгаа гадаадын хуулийн этгээд дотоодын зах зээлд өөрийн хөрөнгө оруулалт бүхий хуулийн этгээд болон өөрийн харьяалал, хяналтад байдаг нэгжээрээ дамжуулан бүтээгдэхүүнээ борлуулахыг хориглоно.

8 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх

8.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхэлнэ.

8.2. Газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үйлдвэрийн технологи, тоног төхөөрөмж олон улсын стандартад нийцсэн байна.

8.3. Газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дор дурдсан бичиг баримт бүрдүүлнэ:

8.3.1. байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэсэн дүгнэлт;

8.3.2. газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн төсөл;

8.3.3. мэргэжлийн байгууллагаар боловсруулж, улсын экспертизийн хяналт хийлгэсэн газрын тосны бүтээгдэхүүний барилга байгууламжийн зураг төсөл, газар эзэмших зөвшөөрөл;

8.3.4. газрын хөрсний геологийн дүгнэлт;

8.3.5. мэргэжлийн хяналтын байгууллагын ариун цэвэр, эрүүл ахуйн дүгнэлт;

8.3.6. галын аюулгүй байдлын дүгнэлт.

8.4. Газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч дараахь үүрэг хүлээнэ:

8.4.1. үндэсний стандартад нийцсэн газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх;

8.4.2. газрын тосны бүтээгдэхүүний чанарын шинжилгээ, туршилт хийх итгэмжлэгдсэн лабораторитой байх;

8.4.3. үйлдвэрийн хаягдлыг хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд хор нөлөө үзүүлэхээргүй орчинд хадгалах, зайлуулах, устгах нөхцөлийг бүрдүүлэх.

9 дүгээр зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг худалдах

9.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдааг тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхэлнэ.

9.2. Газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа эрхлэх хүсэлт гаргагч нь Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дор дурдсан бичиг баримтыг бүрдүүлнэ:

9.2.1. хэмжих хэрэгсэл, шингэний тоолуурыг Хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах тухай хуулийн дагуу загварын туршилтад хамруулсан бичиг баримт;

9.2.2. стандартын шаардлага хангасан агуулах, түгээх станцын үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл эдгээрийн түрээсийн гэрээ.

9.3. Газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа эрхлэгч дараахь үүрэг хүлээнэ:

9.3.1. газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа эрхлэгч бүтээгдэхүүн борлуулах тухай бүрдээ худалдан авагчид чанарын гэрчилгээ олгох;

9.3.2. чанарын баталгаатай газрын тосны бүтээгдэхүүн худалдах;

9.3.3. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг улсын баталгаатай түгээгүүрээр худалдах;

9.3.4. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг баталгаагүй түгээгүүр, авто болон вагонцистернээс шууд худалдахгүй байх;

9.3.5. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг стандартын шаардлага хангасан саванд хадгалж, зөвшөөрөгдсөн талбай, орчинд худалдах;

9.3.6. тос, тосолгооны материал, тусгай шингэнийг зөвхөн зориулалтын саванд үйлдвэрийн аргаар технологийн дагуу савлаж худалдах;

9.3.7. бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч газрын тосны бүтээгдэхүүний чанарын шинжилгээний лабораторитой байх.

10 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх

10.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэлтийн нөхцөл, техникийн шаардлага хангасан зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

10.2. Зориулалтын саванд савласан тос, тосолгооны материал, хийг аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангасан тэвш, чингэлэгт тээвэрлэнэ.

10.3. Тээвэрлэгч тээвэрлэлтийн талаар эрх бүхий байгууллагаас батлан гаргасан техникийн аюулгүй ажиллагаа, тээвэрлэлтийн нөхцөлтэй холбогдсон дүрэм, журам, стандартын үзүүлэлт, шаардлагыг хангана.

10.4. Тээвэрлэгч зориулалтын тээврийн хэрэгсэлд тогтоосон журмын дагуу танх тэмдэг тавина.

10.5. Тээврийн хэрэгслийн өмчлөгч, эзэмшигч, жолооч тээврийн хэрэгслийг гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах, байгаль орчныг хамгаалах, иргэдийн эрүүл мэнд, амгалан тайван байдлыг алдагдуулахгүй байх нөхцөлийг хангасан зориулалтын зөвшөөрөгдсөн байр, зогсоол, талбайд тавина.

10.6. Тээвэрлэгч тээвэрлэж байгаа газрын тосны бүтээгдэхүүний нэр төрөл, чанарыг тодорхойлсон гэрчилгээ бөөний худалдаа эрхлэгчээс авна.

10.7. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг нийтийн тээврийн хэрэгсэл болон стандартын шаардлага хангаагүй зориулалтын бус тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэхийг хориглоно.

11 дүгээр зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хадгалах

11.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын агуулах, саванд хадгална.

11.2. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хадгалах агуулах эзэмшигч хуулийн этгээд дор дурдсан шаардлагыг биелүүлэх үүрэгтэй:

11.2.1. байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэх;

11.2.2. газрын хөрсний геологийн дүгнэлтийг эрх бүхий байгууллагаар хийлгэх;

11.2.3. эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар боловсруулж, улсын экспертизийн хяналт хийлгэсэн зураг, төслийн дагуу барьсан байх, газар эзэмших зөвшөөрөлтэй байх;

11.2.4. мэргэжлийн хяналтын байгууллагаар ариун цэвэр, эрүүл ахуйн дүгнэлт гаргуулах;

11.2.5. галын аюулгүй байдлын дүгнэлт гаргуулах;

11.2.6. агуулах, шатахуун түгээх станцын барилга байгууламжийг ашиглалтад хүлээн авсан тухай улсын комиссын акт, барилга байгууламжийн үндсэн бүтэц, инженерийн шугам сүлжээний төлөв байдлыг тодорхойлсон техникийн дүгнэлттэй байх.

11.3. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хадгалах зориулалтын савыг өмчлөгч савыг улсын бүртгэлд бүртгүүлнэ. Газрын тосны бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалтын савыг улсын бүртгэлд бүртгэх журмыг газрын тосны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран батална.

11.4. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хадгалахад дараах зүйлийг хориглоно:

11.4.1. зориулалтын бус барилга байгууламжид, мөн улсын комисс хүлээн аваагүй

барилга байгууламжид газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хадгалах;

11.4.2. стандартын шаардлага хангаагүй саванд хадгалах;

11.4.3. нэвчилт, шүүрэлттэй дамжуулах хоолой ашиглах;

11.4.4. аянга зайлуулагч, газардуулгын байгууламжгүй, уг байгууламжийн эсэргүүцлийг нь мэргэжлийн эрх бүхий байгууллагаар хэмжүүлж баталгаажуулаагүй сав, тоног төхөөрөмж ашиглах;

11.4.5. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг автоцистернээс газардуулгагүй буулгах;

11.4.6. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг зориулалтын буулгах байгууламжгүй саванд буулгах.

12 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн нийтлэг үүрэг

12.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч, худалдагч, бүтээгдэхүүн хадгалж байгаа этгээд дахин ашиглахаа больсон агуулах, сав, тоног төхөөрөмжийг зайлуулах, газрын тосны бүтээгдэхүүний үлдэгдлийг цэвэрлэх, газрыг тэвшилж хөрсний хэвийн байдалд оруулан хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд хоргүй болгох, бохирдсон болон эвдэрч гэмтсэн газрын хөрсний нөхөн сэргээж ургамалжуулах үүрэгтэй.

ДОРОВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Газрын тосны бүтээгдэхүүний нөөц

13 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний нөөц

13.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний нөөц нь улсын болон компанийн нөөцөөс бүрдэнэ.

13.2. Улсын нөөцийг Засгийн газраас баталсан журмын дагуу бүрдүүлнэ.

13.3. Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Засгийн газраас тогтоосон журмын дагуу компанийн нөөцийг бүрдүүлнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтад тавих хяналт, хууль тогтоомж зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцагаа

14 дүгээр зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтад тавих хяналт

14.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалт болон эдгээр үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд тавих хяналтыг мэргэжлийн хяналтын байгууллага хэрэгжүүлнэ.

14.2. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэл, худалдаа, тээвэрлэлт, хадгалалтад тавих хяналтыг хэрэгжүүлэхдээ Төрийн хяналт, шалгалтын тухай хууль¹³-ийг баримтална.

15 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, худалдаа, хадгалалт, тээвэрлэлтийн тухай хууль зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага

15.1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хууль зөрчсөн этгээдэд зөрчлийн шинж байдлыг харгалзан эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол шүүгч, улсын байцаагч дор дурдсан захиргааны шийтгэл хүлээлгэнэ:

15.1.1. тусгай зөвшөөрөлгүйгээр газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн, бөөний худалдаа эрхэлсэн бол хууль бусаар олсон орлого, хэрэглэсэн тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг хурааж, улсын орлого болгох, хуулийн этгээдийг 500000-1000000 төгрөгөөр, иргэнийг 20000-50000 төгрөгөөр торгох;

15.1.2. олон улсын стандартад нийцээгүй газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортолсон, үндэсний стандартад нийцээгүй газрын тосны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн, дээрх стандартуудад нийцээгүй газрын тосны бүтээгдэхүүн худалдсан, хадгалсан, тээвэрлэсэн бол тус бүтээгдэхүүнийг устгаж, хууль бусаар олсон орлогыг хурааж, улсын орлого болгох, уг

зөрчлийг арилгах хүртэл үйл ажиллагааг түр зогсоох, хуулийн этгээдийг 500000-1000000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 20000 - 60000 төгрөгөөр, иргэнийг 20000 - 50000 төгрөгөөр торгох;

15.1.3. энэ хуулийн 12 дугаар зүйл, 8.3, 8.4.2, 8.4.3-ыг зөрчсөн бол зөрчлийг арилгах хүртэл үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг түр зогсоож, хуулийн этгээдийг 500000-1000000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр торгох;

15.1.4. энэ хуулийн 12 дугаар зүйл, 9.2, 9.3-ыг зөрчсөн иргэнийг 50000-100000 төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг 500000-1000000 төгрөгөөр торгож, хууль бусаар олсон орлогыг хурааж улсын орлого болгох, зөрчлийг арилгах хүртэл үйл ажиллагааг нь түр хугацаагаар түдгэлзүүлэн зогсоох;

15.1.5. энэ хуулийн 7, 10 дугаар зүйл, 11.1, 11.2, 11.3, 11.4-ийг зөрчсөн бол зөрчлийг арилгуулж хуулийн этгээдийг 100000-250000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр торгох;

15.1.6. газрын тосны бүтээгдэхүүнийг импортлох, үйлдвэрлэх, худалдах, тээвэрлэх, хадгалах техник, технологи болон аюулгүй ажиллагааг хангахтай холбогдсон стандарт, дүрэм, журам, нормыг биелүүлээгүй бол хуулийн этгээдийг 100000-250000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр, иргэнийг 20000-50000 төгрөгөөр торгох;

15.1.7. компанийн нөөц бүрдүүлээгүй этгээдийн газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох асуудлыг эрх бүхий байгууллагад тавих.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 15.10.13 дахь заалт нэмсүгэй:

"15.10.13. газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, бөөний худалдаа эрхлэх."

2 дугаар зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны

тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15.8.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ**

¹³ Төрийн хяналт, шалгалтын тухай хууль – Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2003 оны 2 дугаарт нийлэгдсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.7-гийн "техник" гэсний дараа "газрын тосны бүтээгдэхүүн" гэж нэмсүгэй.

бүтээгдэхүүний тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Газрын тосны

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Онцгой албан татварын хуулийн 8 дугаар зүйлийн 1 дүгээр заалтын эхний өгүүлбэрийн "дансанд оруулна." гэсний дараа "Компанийн нөөц бүрдүүлэх зорилгоор импортлож байгаа газрын тосны бүтээгдэхүүнд онцгой албан татвар, нэмэгдсэн өртгийн албан татварыг компанийн нөөц бүрдүүлэх аж ахуйн нэгжийн нэр, дизелийн түлш, автобензиний заавал байлгах нөөцийн тоо хэмжээ, салгээ хийх хугацааг тогтоосон Засгийн газрын шийдвэрийг үндэслэн компанийн

нөөцийг сэлгэх зорилгоор борлуулж эхэлсэн өдөр ногдуулна" гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ТАМХИНЫ ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ

/Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томъёо

Нийтлэг үндэслэл

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь тамхины хэрэглээ, дам тамхидалтаас үүдэлтэй сөрөг үр дагавраас хүн амыг хамгаалах зорилго бүхий тамхины хяналтын эрх зүйн үндсийг тодорхойлж түүнийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон төр, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хооронд үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

3.1.1. "тамхин бүтээгдэхүүн" гэж татах, үнэрлэх, зажлах зорилгоор тамхины навчийг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн түүхий эд болгон үйлдвэрлэсэн хэрэглээний бүтээгдэхүүнийг;

3.1.2. "утаат тамхи" гэж үйлдвэрийн болон гар аргаар ороож бэлтгэсэн, татах зориулалттай янжуур, навчин тамхи, дүнсэн болон түүнтэй адилтгах задгай тамхийг;

2 дугаар зүйл. Тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомж

3.1.3. "дам тамхидалт" гэж өөрийн хүсэл зоригоос үл хамааран бусдын татсан тамхины утаагаар амьсгалахыг;

2.1. Тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомж нь энэ хууль болон түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3.1.4. "тамхи үйлдвэрлэгч" гэж тамхины үйлдвэрлэл, худалдаа, импортын үйл ажиллагаа эрхэлдэг хуулийн этгээдийг;

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3.1.5. "тамхины зар сурталчилгаа"

гэж тамхины үйлдвэрлэл, худалдаа, хэрэглээг дэмжихэд чиглэсэн аливаа хэлбэрийн мэдээлэл түгээх үйл ажиллагааг;

3.1.6. "тамхины хяналт" гэж тамхины хэрэглээ, тамхины утаанд нэрвэгдэх явдлыг бууруулах замаар хүн амын эрүүл мэндийн байдлыг сайжруулах зорилго бүхий тамхины эрэлт хэрэгцээ, нийлүүлэлт болон хор хөнөөлт чанарыг бууруулахад чиглэсэн бодлогын цогц арга хэмжээг.

4 дүгээр зүйл. Тамхины хяналтын талаар төрөөс баримтлах бодлого

4.1. Тамхины хяналтын талаар төрөөс баримтлах бодлого нь нийгмийн эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлогын салшгүй хэсэг бөгөөд дараах зарчмыг баримтална:

4.1.1. тамхины татварыг тасралтгүй нэмэгдүүлэх замаар тамхины хяналт, хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагааг тогтвортой санхүүжүүлж, насанд хүрээгүй иргэнийг тамхинд орохоос сэргийлэх, тамхины хэрэглээг бууруулах;

4.1.2. нийгмийн эрүүл мэндийн бодлогыг тамхи үйлдвэрлэгчдийн сөрөг нөлөөллөөс хууль тогтоомжийн хүрээнд хамгаалах;

4.1.3. тамхины хяналтын талаар бодлого, хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд тамхи үйлдвэрлэгчтэй холбоогүй хувийн хэвшлийн болон төрийн бус байгууллагын оролцоог дэмжих;

4.1.4. тамхины хэрэглээ, дам тамхидалтын улмаас хүний эрүүл мэнд, эдийн засаг, байгаль орчинд учруулах сөрөг үр дагаврын талаархи шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, бодит мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа болон тамхинаас гаргах эмчилгээг хүртээмжтэй болгох.

5 дугаар зүйл. Тамхины хяналтын талаар төр, иргэн, хуулийн этгээдийн хүлээх нийтлэг үүрэг

5.1. Тамхины хяналтын талаар төрийн байгууллага дараах үүрэг хүлээнэ:

5.1.1. эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь тамхины хяналтын талаар төрийн болон төрийн бус байгууллагын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, төрийн бус байгууллагын санаачлага, оролцоог дэмжих, нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах;

5.1.2. төрийн бүх шатны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага нь бүрэн эрхийнхээ дагуу хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих,

хамгаалах бодлогын хүрээнд дангаар буюу холбогдох бусад байгууллагатай хамтран ажиллах.

5.2. Тамхины хяналтын талаар иргэн, хуулийн этгээд дараах үүрэг хүлээнэ:

5.2.1. тамхины хяналтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, иргэдийг тамхинаас гарахад бүх талын дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, дам тамхидалтаас сэргийлэх;

5.2.2. тамхины хэрэглээ, дам тамхидалтын улмаас хүний эрүүл мэнд, амь насанд учрах эрсдэл, хор нөлөөний талаар шинжлэх ухааны үндэслэлтэй мэдээлэл олж авах.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Тамхины үйлдвэрлэл, худалдаа, хэрэглээ, сурталчилгааны зохицуулалт

6 дугаар зүйл. Тамхи импортлох, экспортлох, үйлдвэрлэх, худалдахад тавих шаардлага

6.1. Тамхи үйлдвэрлэх, импортлох, экспортлох, худалдах эрүүл ахуйн нөхцөл, тамхин дахь хорт бодисын агууламжийн талаархи эрүүл мэндийн дүгнэлтийг улсын мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тамхины төрөл тус бүрээр олгоно.

6.2. Улсын хилээр иргэдийн оруулж ирэх хувийн хэрэглээний тамхины тоо хэмжээг гаалийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тогтооно.

6.3. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт үйлдвэрлэх, худалдах, импортлох, экспортлох тамхинд агуулагдах бохь, никотин, бусад хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээний стандартыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөн Стандартчиллын Үндэсний зөвлөл батална.

6.4. Тамхи нь эрүүл мэндийн хор нөлөөний тухай анхааруулгатай байх бөгөөд анхааруулга нь дараахь шаардлагыг хангасан байна:

6.4.1. тамхины хайрцагны эргэн тойрны гадаргууны гуравны нэгээс багагүй талбайг эзэлсэн байх;

6.4.2. тамхин бүтээгдэхүүнээс хүний эрүүл мэндэд учруулах хор нөлөөний талаар том хэмжээтэй, тод харагдахуйц, гаргацтай бичих, зураг буюу дүрсээр харуулах.

6.5. Анхааруулгын загварыг эрүүл мэндийн

асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

6.6. Анхааруулга болон бусад шаардлагатай тэмдэглэл нь монгол хэл дээр бичигдсэн байна.

6.7. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт тамхи импортлох, экспортлох, үйлдвэрлэх, худалдахад дараахь зүйлийг хориглоно:

6.7.1. найрлагад нь агуулагдах бохь, никотин, бусад хорт бодисын хэмжээг заагаагүй буюу зөвшөөрөгдсөнөөс илүү хэмжээгээр агуулагдсан;

6.7.2. янжуурыг нэг хайрцагт 20 ширхгээс багаар савлах;

6.7.3. энэ хуулийн 6.4-д заасан анхааруулгагүй буюу түүнд тавигдах шаардлагыг хангаагүй;

6.7.4. энэ хуулийн 6.1-д заасан эрүүл мэндийн дүгнэлт олгогдоогүй;

6.7.5. "Монгол Улсад үйлдвэрлэв" гэсэн шошготойгоор бусад улсад үйлдвэрлэсэн;

6.7.6. тамхины хайрцаг, сав, баглаа боодол дээр тухайн тамхийг бусад тамхинаас илүү хор нөлөө багатай гэж бичсэн;

6.7.7. 18 нас хүрээгүй хүнд тамхи худалдах, түүгээр тамхи худалдуулах;

6.7.8. тамхийг ширхэглэн худалдах, дүнсэн болон түүнтэй адилтгах задгай тамхины үйлдвэрлэсэн боодлыг задалж буюу ороож худалдах;

6.7.9. тамхи худалдах автомат машин ажиллуулах;

6.7.10. тамхины борлуулалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор аливаа хэлбэрийн урамшуулалт худалдаа зохион байгуулах, сугалаа гаргах;

6.7.11. хайрцаг, сав, баглаа боодол дээр онцгой албан татварын тэмдэг, үйлдвэрлэсэн улс, он, сар, үйлдвэр, импортлогчийн нэр, Монгол Улсад худалдахыг зөвшөөрсөн тухай тэмдэглэлгүй;

6.7.12. зөвшөөрөгдсөн цэгээс бусад газарт тамхи худалдах.

7 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

7.1. Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хүнс, хөдөө аж ахуйн, тамхи импортлох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг тус тус үндэслэн Засгийн газар олгоно. Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр олгоно. Сонгон шалгаруулах журмыг Засгийн газар батална.

7.2. Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хоёр жилийн хугацаагаар олгож, мөн хугацаагаар сунгана.

7.3. Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг сум, дүүргийн Засаг дарга олгоно.

7.4. Тамхи үйлдвэрлэх, худалдах, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдсон бусад харилцааг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулиар¹ зохицуулна.

8 дугаар зүйл. Тамхи сурталчлахыг хориглох

8.1. Дараахь хэлбэрээр тамхи сурталчлахыг хориглоно:

8.1.1. тамхи болон тамхины үйлдвэрийн нэр, тэмдэг, түүнтэй холбоотой зураг ашиглах замаар тамхийг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл, кино, интернет, ханын самбар, зурагт хуудас, зар чимэглэл, зорчигчийн тийз болон бусад биет байдлаар сурталчлах;

8.1.2. хүүхдэд тамхи татахыг зааж сургах, өгшүүлэх;

8.1.3. хуулийн этгээдийг тамхи болон тамхины үйлдвэрийн нэрээр нэрлэх;

8.1.4. тамхи үйлдвэрлэгчээс соёл урлаг, биеийн тамир, спортын болон бусад олон нийтийн арга хэмжээнд ивээн тэтгэгчээр оролцох, төрөл бүрийн хандив, тусламж, тэтгэлэг үзүүлэх;

8.1.5. эд бараа, хувцас, хэрэглээний зүйлд тамхи болон тамхины үйлдвэрийн зураг, нэр, тэмдэг хэрэглэх;

8.1.6. бусад хэлбэрээр тамхи сурталчлах.

¹ Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль - Төрийн мэдээлэл эмхтгэлийн 2001 оны 6 дугаарт нийтлэгдсэн.

8.2. Тамхины зар сурталчилгааны материалыг улсын хилээр нэвтрүүлэхийг хориглоно.

9 дугаар зүйл. Утаат тамхи татахыг хориглох газар

9.1. Дараахь газар утаат тамхи татахыг хориглоно:

9.1.1. нийтийн тээврийн хэрэгсэл, агаарын хөлөг;

9.1.2. галт тэрэгний болон усан онгоцны зорчигчдын өрөө /купе/, хонгил;

9.1.3. шатахуун түгээгүүрийн газар, шатах, тослох, тэсэрч дэлбэрэх бодис, материалын үйлдвэр, түүний нөөцийн агуулах.

9.2. Дараахь байгууллагын тусгайлан зөвшөөрөгдсөн цэгээс бусад газар утаат тамхи татахыг хориглоно:

9.2.1. зорчигч тээврийн буудал, зочид буудлын нийтийн үйлчилгээний танхим;

9.2.2. нийтийн хоол, худалдаа, үзвэр, үйлчилгээ, баар, цэнгээний газар;

9.2.3. аливаа байгууллага, аж ахуй нэгжийн албан байр.

9.3. Хоёр ба түүнээс дээш үйлчилгээний танхимтай нийтийн хоолны газар тамхи татдаггүй хүмүүст зориулсан тусгай танхим ажиллуулна.

9.4. Энэ хуулийн 9.2-т заасан аж ахуй нэгж, байгууллага утаат тамхи татахыг зөвшөөрсөн, хориглосон газар зохих тэмдэг, анхааруулга тавих бөгөөд энэ хуульд заасан тамхины хяналтын үйл ажиллагаатай холбогдсон зохицуулалтыг байгууллагынхаа дотоод журамд тусгаж хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Тамхины хяналтын үйл ажиллагааны санхүүжилт

10 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийг дэмжих сан

10.1. Иргэдэд эрүүл аж төрөх зан үйлийг төлөвшүүлэх, тамхины хэрэглээг бууруулах зорилгоор эрүүл мэндийг дэмжих сан /цаашид "сан" гэх/ байгуулна.

10.2. Сан нь тамхины онцгой албан татварын 2 хувьтай тэнцэх хөрөнгөөс бүрдэнэ.

10.3. Санд иргэн, хуулийн этгээд, түүнчлэн олон улсын болон гадаадын байгууллага, иргэд, харьяалалгүй хүмүүсээс үзүүлсэн хандив, тусламж болон хууль тогтоомжоор хориглоогүй бусад эх үүсвэрээс хөрөнгө төвлөрүүлж болно.

10.4. Сангийн хөрөнгийг Засгийн газрын тусгай санд төвлөрүүлнэ.

10.5. Сангийн хөрөнгийг Сангийн зөвлөлийн шийдвэрийг үндэслэн дараахь зориулалтаар зарцуулна:

10.5.1. тамхины хяналт, эрүүл мэндийг дэмжих төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

10.5.2. тамхинаас үүдэлтэй өвчин, эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх;

10.5.3. тамхины хор хөнөөлтэй тэмцэх талаар мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа явуулах, хяналт тавих;

10.5.4. тамхинаас гаргах эмчилгээ, түүнд шаардлагатай эм, хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн хангамжийг нэмэгдүүлэх;

10.5.5. тамхины хэрэглээ, түүний эрүүл мэндийн болон эдийн засгийн хор холбогдлыг судлах.

10.6. Сангийн дүрэм, зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, түүний ажиллах журмыг Засгийн газар батална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Бусад зүйл

11 дугаар зүйл. Тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавих

11.1. Тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд тавих төрийн хяналтыг Засгийн газар, бүх шатны Засаг дарга, мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, цагдаа болон хууль тогтоомжоор эрх олгогдсон бусад байгууллага, албан тушаалтан тус тусын эрх хэмжээний дагуу хэрэгжүүлнэ.

11.2. Аж ахуй нэгж, байгууллага, тэдгээрийн салбар нэгжийн удирдлага энэ хуульд заасан өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавина.

11.3. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах болон бусад төрийн бус байгууллага тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд олон нийтийн хяналт тавьж болно.

12 дугаар зүйл. Гомдол гаргах

Тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомж зөрчигдсөний улмаас эрх, хууль ёсны ашиг сонирхолд нь хохирол учирсан гэж үзсэн иргэн, хуулийн этгээд гомдлоо холбогдох байгууллага, албан тушаалтан болон шүүхэд гаргаж болно.

13 дүгээр зүйл. Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

13.1. Тамхины хяналтын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол сум, дүүрэг, баг, хорооны Засаг дарга, цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий ажилтан, улсын байцаагч дараахь захиргааны шийтгэл ногдуулна:

13.1.1. энэ хуулийн 6.4, 6.6, 6.7.1-6.7.6, 6.7.8, 8.2-т заасныг зөрчсөн бол иргэнийг 30000-50000, албан тушаалтныг 40000-60000, хуулийн этгээдийг 230000-250000 төгрөгөөр торгож, тамхи, болон хууль бусаар олсон орлогыг хураах;

13.1.2. энэ хуулийн 6.7.7, 6.7.9-6.7.12, 7.1-д заасныг зөрчсөн бол иргэнийг 20000-30000, албан тушаалтныг 30000-60000, хуулийн этгээдийг 200000-250000 төгрөгөөр торгож, тамхи болон хууль бусаар олсон орлогыг хураах;

13.1.3. энэ хуулийн 8.1.1- 8.1.3, 8.1.5, 8.1.6-д заасныг зөрчсөн бол иргэнийг 30000-40000, албан тушаалтныг 40000-60000, хуулийн этгээдийг 200000-250000 төгрөгөөр торгож, хууль бусаар олсон орлогыг хураах;

13.1.4. энэ хуулийн 8.1.4-т заасныг зөрчсөн бол албан тушаалтныг 40000-60000, хуулийн этгээдийг 200000-250000 төгрөгөөр торгож, сурталчлах үйл ажиллагааг нь зогсоох;

13.1.5. энэ хуулийн 9.1, 9.2-т заасныг зөрчсөн бол иргэнийг 5000-10000 төгрөгөөр торгох;

13.1.6. энэ хуулийн 9.3-т заасныг зөрчсөн бол хуулийн этгээдийг 100000-150000 төгрөгөөр торгох.

13.2. Энэ хуулийн 13.1.1-13.1.4, 13.1.6-д заасныг хоёр буюу түүнээс дээш удаа зөрчсөн хуулийн этгээдийн тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх асуудлыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай заалт нэмсүгэй:

1/ 15 дугаар зүйлийн 10 дахь хэсэгт 13 дахь заалт:

"15.10.13. тамхи импортлох;"

2/ 16 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт 4 дэх заалт:

"16.3.4. тамхи худалдах."

2 дугаар зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.6-д "15.10.6" гэсний дараа "15.10.13; 15.11.1;" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Тамхины хяналтын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 1993 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдөр баталсан Тамхины хор хөнөөлтэй тэмцэх тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

хяналтын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Тамхины

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

СУУЦ ӨМЧЛӨГЧДИЙН ХОЛБООНЫ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ, НИЙТИЙН ЗОРИУЛАЛТТАЙ ОРОН СУУЦНЫ БАЙШИНГИЙН ДУНДЫН ӨМЧЛӨЛИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт дор дурдсан агуулгатай 8, 9, 10 дахь заалт нэмсүгэй:

1/ 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 8, 9, 10 дахь заалт:

"7.2.8.дэвсгэр болон орчны газрын ашиглалт, арчлалт, хамгаалалтын асуудал;

7.2.9.сууц өмчлөгч сууцныхаа зориулалт, төлөвлөлтийг өөрчлөх зорилгоор орчны газарт барилга барих;

7.2.10.тухайн орон сууцны байшингийн орчны газрыг зориулалтаар нь ашиглаж байгаа байдалд хяналт тавих;"

2 дугаар зүйл. Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.4.8. дахь заалтын "44" гэснийг "44¹", мөн хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 8 дахь заалтын дугаарыг "7.2.11" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТӨЛБӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын төлбөрийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт дор дурдсан агуулгатай 8 дахь заалт нэмсүгэй:

1/ 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 8 дахь заалт:

"8/ сууц өмчлөгчдийн холбоог түүнд гэрээгээр ашиглуулж байгаа орчны газрын."

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/ 6 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"6.4.Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн суугчид, өмчлөгчдөд зориулагдсан ногоон зүлэг, мод, бут, сөөг, хүүхдийн тоглоомын талбай, сүүдрэвч, явган хүний болон автомашины зам, машины зогсоол зэрэг барилгын нормын дагуу баригдсан байгууламжийг арчлан хамгаалах зориулалтаар Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай

хуулийн 4.1.6-д заасан орчны газрыг сууц өмчлөгчдийн холбоонд ашиглуулж болно."

2/ 44¹ дүгээр зүйл:

"44¹ дүгээр зүйл. Сууц өмчлөгчдийн холбоонд орчны газрыг ашиглуулах

44¹.1.Сууц өмчлөгчдийн холбооны нэрийн өмнөөс тухайн холбооны гүйцэтгэх захирал орчны газрыг ашиглах тухай хүсэлтээ газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталсан загварын дагуу уг асуудлаар шийдвэр гаргах эрх бүхий тухайн шатны Засаг даргад гаргана.

44'.2. Орчны газрыг ашиглах тухай хүсэлтэд дараахь зүйлийг тусгана:

44'.2.1. сууц өмчлөгчдийн холбооны оноосон нэр, оршин байгаа газрын хаяг, уг холбоог бүртгэсэн тухай сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын тодорхойлолт;

44'.2.2. нийтийн зориулалттай тухайн орон сууцны байшингийн байршил, хаяг;

44'.2.3. ашиглуулах орчны газрын зориулалт, хэмжээ, зааг, байршил, нэгж талбар /ногоон зүлэг, мод, бут, сөөг, хүүхдийн тоглоомын талбай, сүүдрэвч, явган хүний зам, авто машины зогсоол зэрэг/-ийг харуулсан тойм зураг;

44'.2.4. баг, хорооны Засаг даргын санал.

44'.3. Нийтийн зориулалттай хэд хэдэн орон сууцны байшингийн орчны газар давхардаж байвал тухайн орон сууцны байшингийн сууц өмчлөгчдийн холбоод дундаас сонгогдсон аль нэг сууц өмчлөгчдийн холбооны гүйцэтгэх захирал хүсэлт гаргана.

44'.4. Энэ хуулийн 44'.2-д заасан хүсэлтийг нийслэл, дүүргийн газрын асуудал эрхэлсэн алба, сумын газрын даамал хүлээн авч шалгана. Энэхүү хүсэлт нь энэ хуулийн 44'.2-т заасан шаардлагыг хангаагүй бол 14 хүртэл хоногийн хугацаа тогтоон хүсэлт гаргагчид уг шаардлагыг хангах боломж олгоно. Хэрэв тогтоосон хугацаанд шаардлагыг хангаагүй бол уг хүсэлтийг гүйцэтгэх захиралд буцаана.

44'.5. Орчны газрыг сууц өмчлөгчдийн холбоонд ашиглуулах шийдвэрийг Газрын тухай хуулийн 21.2, 21.3, 21.4-т заасан эрх бүхий албан тушаалтан гаргах ба уг шийдвэрийг үндэслэн газрын асуудал эрхэлсэн алба, газрын даамал сууц өмчлөгчдийн холбооны гүйцэтгэх захиралтай газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын баталсан загварын дагуу гэрээ байгуулна.

44'.6. Энэ хуулийн 44'.5-д заасан гэрээнд дараахь зүйлийг тусгана:

44'.6.1. газар ашиглуулах үндэслэл;

44'.6.2. ашиглах газрын зориулалт;
44'.6.3. газрын хэмжээ, байршил, заагийг харуулсан зураг;

44'.6.4. газрын төлөв байдал, чанарын үзүүлэлт;

44'.6.5. газар ашиглуулах хугацаа;
44'.6.6. талуудын эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлага;

44'.6.7. газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх талаар хийх ажил;

44'.6.8. газрыг хүлээн авсан тухай акт;

44'.6.9. шаардлагатай гэж үзсэн бусад зүйл.

44'.7. Сууц өмчлөгчдийн холбоонд ашиглуулах орчны газрын хэмжээг тогтооходоо Барилгын тухай хуулийн 8 дугаар зүйл болон барилгын холбогдох норм, дүрмийг баримтална.

44'.8. Сууц өмчлөгчдийн холбоонд ашиглуулах орчны газрын ерөнхий төлөвлөгөөг аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн алба болон хот байгуулалтын алба хамтран батална.

44'.9. Сууц өмчлөгчдийн холбоонд ашиглуулах орчны газрын ашиглах хугацаа 15 жил байна. Энэ хуулийн 44'.6-д заасан гэрээг нийтийн зориулалттай тухайн орон сууцны байшингийн ашиглалтын хугацаанд 15 жилээр хэдэн ч удаа сунгаж болно.

44'.10. Сууц өмчлөгчдийн холбоо нь орчны газрыг ашиглах талаар энэ хуулийн 35.1.1, 35.1.3, 35.1.5-д заасан эрхийг эдэлж, энэ хуулийн 35.3.2, 35.3.5-д заасан үүрэг хүлээнэ. Сууц өмчлөгчдийн холбоо нь энэ хуулийн 44'.6-д заасан гэрээнд дурдсан нөхцөл, болзлыг биелүүлнэ.

44'.11. Сууц өмчлөгчдийн холбоо нь орчны газрыг ашиглуулах гэрээнд зааснаас өөр зориулалтаар газрыг ашигласан бол газрын асуудал эрхэлсэн алба, газрын даамал энэ хуулийн 44'.5-д заасан гэрээг цуцалж, ашиглалтын явцад учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлнэ.

44'.12. Сууц өмчлөгчдийн холбоо нь гэрээнд зааснаас өөр зориулалтаар орчныхоо газрыг ашигласнаас учирсан хохирол, гарсан зөрчлийг бүрэн барагдуулсаны дараа энэ хуулийн 44'.2-т заасан журмын дагуу дахин хүсэлтээ гаргаж болно."

3/ 56 дугаар зүйлийн 7, 8, 9, 10 дахь хэсэг:

"56.7. Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн орчны газрын ногоон зүлэг, мод, бут, сөөг, хүүхдийн тоглоомын талбай, сүүдрэвч, явган хүний болон автомашины зам, машины зогсоол тэдгээртэй адилтгах байгууламжийн төлөвлөлт, барилгажилтын норм, дүрмийг барилга, хот байгуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

56.8. Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн орчны газрыг тохижуулах, арчлах, цэвэрлэх, хамгаалах үүргийг тухайн сууц өмчлөгчдийн холбоо хариуцна.

56.9.Орчны газарт байрлаж байгаа инженерийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, засвар үйлчилгээ эрхэлж байгаа мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаанд саад учруулахыг хориглоно.

56.10.Сууц өмчлөгчдийн холбоонд гэрээгээр ашиглуулж байгаа орчны газарт хийх засвар, үйлчилгээ нь газар ухах, хүүхдийн тоглоомын талбай, сүүдрэвч, явган хүний болон

автомашинь зам, машинь зогсоолыг нь буулгах зэргээр тухайн газарт өөрчлөлт оруулахаар бол мэргэжлийн байгууллага нь сууц өмчлөгчдийн холбоотой урьдчилан тохиролцож, гэрээ байгуулна."

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 7 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭХИЙН СҮҮ ОРЛУУЛАГЧ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь хүүхдийг эхийн сүүгээр хооллох бодлогыг дэмжиж, түүнийг аюулгүй, зохистой хоол тэжээлээр ханган эрүүл мэндийг нь хамгаалах, эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, импорт, борлуулалт, хэрэглээтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хууль тогтоомж

2.1. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хууль тогтоомж нь "Эрүүл мэндийн тухай", Хүнсний тухай¹, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томьёо

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1. "эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн" гэж нэг хүртэлх насны хүүхдэд эхийн сүүний оронд өгөх зориулалтаар үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг;

3.1.2. "нэмэлт хоол" гэж хүүхдийн хоолонд дутагдаж байгаа эрдэс бодис, аминдэмийг нөхөх зорилгоор өгч байгаа бүтээгдэхүүнийг;

3.1.3. "нэмэгдэл хоол" гэж эхийн сүүгээр хооллохын зэрэгцээ хүүхдэд зориулан үйлдвэрийн болон гэрийн нөхцөлд бэлтгэсэн хоол, хүнснийг.

4 дүгээр зүйл. Эхийн сүүгээр хооллохыг дэмжих

4.1. Хүүхдийг зургаан сар хүртэл эхийн сүүгээр дагнан, хоёр нас хүртэл эхийн сүүнээс гадна шаардлагатай нэмэлт болон нэмэгдэл хоолоор хооллоно.

4.2. Эх нь нас барсан, эрүүл мэндийн болон бусад хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар хүүхэд эхийн сүүгээр хооллох боломжгүй тохиолдолд эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүнийг эмчийн заавраар хэрэглэж болно.

5 дугаар зүйл. Төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

5.1. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний талаар эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.1.1. бага насны хүүхдийг эхийн сүүгээр хооллох, бие бялдар, сэтгэхүйн хөгжилд нь тохирсон хоол хүнс, тэжээлийн асуудлаар бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

5.1.2. эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний талаархи мэдээллээр иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг хангах;

5.1.3. эхийн сүүгээр дагнан хооллохын ач холбогдол, бага насны хүүхдийн хоол, хүнсэнд тавигдах эрүүл ахуй, аюулгүйн шаардлагатай холбогдсон журам батлах;

5.1.4. эх нялхсын эрүүл мэндийг хамгаалах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллах.

¹ Эрүүл мэндийн тухай хууль - Төрийн мэдээлэл эмхтгэлийн 1998 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн

² Хүнсний тухай хууль - Төрийн мэдээлэл эмхтгэлийн 1999 оны 48 дугаарт нийтлэгдсэн

6 дугаар зүйл. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн болон угж, түүнтэй адилтгах зүйлийг үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, сурталчлахад тавих шаардлага

6.1.Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэх, импортлох, худалдахад дараахь шаардлагыг хангасан байна:

6.1.1.хайрцаг, сав, багнаа боодол дээр үйлдвэрлэсэн улс, он, сар, өдөр, үйлдвэрийн нэр, бүтээгдэхүүний дугаар, орц, найрлага болон хадгалах нөхцөл, хугацааг заах;

6.1.2.хайрцаг, сав, багнаа боодол дээр тухайн бүтээгдэхүүнийг эхийн сүүтэй адил, эсхүл түүнээс давуу гэсэн агуулгатай зураг, бичвэргүй байх;

6.1.3.хайрцаг, сав, багнаа боодол дээр угж, түүнтэй адилтгах зүйлийн, эсхүл хүүхдийн болон түүний есөлтийг харуулсан зураг, хүснэгт, график дүрслэл агуулаагүй байх;

6.1.4.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүнийг зөвхөн эмчийн заавраар хэрэглэх тухай зөвлөмжтэй байх;

6.1.5.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүнийг хэрэглэх заавар болон түүнийг буруу бэлтгэнээс учрах сөрөг үр дагаврын тухай сэрэмжлүүлэгтэй байх;

6.1.6.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний чанар, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шинжилгээ хийлгэж, насны онцлогт тохирсон эсэх талаар мэргэжлийн хяналтын байгууллагын дүгнэлт гаргуулах.

6.2.Угж түүнтэй адилтгах зүйлийг үйлдвэрлэх, импортлох, худалдахад дараахь шаардлагыг хангасан байна:

6.2.1.цэвэрлэх, ариутгах зааварчилгааг бичсэн байх;

6.2.2.тэдгээрийг хэрэглэснээр хүүхдийн эрүүл мэндэд учрах сөрөг нөлөө, хор уршгийг бичсэн байх;

6.2.3.хайрцаг сав, багнаа, боодол дээр нь үйлдвэрлэсэн улс, он, сар, өдөр, үйлдвэрийн нэр, бүтээгдэхүүний дугаар, хадгалах нөхцөл, хугацааг заах.

6.3.Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн нь санамжтай байна. Санамжийн загварыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

6.4.Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний санамж болон энэ хуулийн 6.1, 6.2-т заасан бусад шаардлагатай тэмдэглэлийг монгол хэлээр бичсэн байна.

6.5.Эх нялхсын эрүүл мэндийг хамгаалах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн болон төрийн бус байгууллага, эрүүл мэндийн ажилтан хүүхдийн хоол тэжээлийн талаар мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа явуулна.

7 дугаар зүйл. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн болон угж, түүнтэй адилтгах зүйлийг үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, сурталчлахад хориглох зүйл

7.1.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт энэ хуулийн 6.1, 6.2-т заасан шаардлага хангаагүй эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн болон угж, түүнтэй адилтгах зүйлийг үйлдвэрлэх, импортлох, худалдаалахыг хориглоно.

7.2.Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч, импортлогч, борлуулагчид дараахь үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

7.2.1.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, борлуулалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор түүнийг эхчүүд, эрүүл мэндийн байгууллага, ажилтанд хандивлах;

7.2.2.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн болон угж, түүнтэй адилтгах зүйлийн урамшуулалт худалдаа явуулах;

7.2.3.эрүүл мэндийн байгууллага, эрүүл мэндийн ажилтанд эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний урамшуулал болохуйц үйлчилгээ үзүүлэх, тоног төхөөрөмж, бэлэг хандивлах буюу түгээх;

7.2.4.бүтээгдэхүүний хэрэглээтэй холбоотой сургалт, сурталчилгаа явуулах;

7.2.5.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүнийг сурталчилсан үзэсгэлэн гаргах.

7.3. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүнийг эхийн сүүтэй адил, эсхүл түүнээс давуу гэсэн агуулгатай аливаа хэлбэрийн сурталчилгааг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр явуулахыг хориглоно.

7.4.Эрүүл мэндийн байгууллага, эрүүл мэндийн ажилтан, төрийн бус байгууллага эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн, угж, түүнтэй адилтгах зүйл зэргийг хандив, шагнал, урамшуулалд авах, хэрэглэгчдэд дамжуулан худалдах, бэлэглэх зэрэг үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

8 дугаар зүйл. Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавих

8.1.Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтан эрх хэмжээнийхээ дагуу хяналт тавина.

9 дүгээр зүйл. Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

9.1.Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хууль тогтоомж зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол гэм буруутай этгээдэд улсын байцаагч буюу шүүгч дараахь захиргааны шийтгэл ногдуулна:

9.1.1. энэ хуулийн 7.1, 7.4-д заасныг зөрчсөн иргэнийг 30000-50000, албан тушаалтныг 40000-60000, хуулийн этгээдийг 200000-250000 төгрөгөөр торгох;

9.1.2. энэ хуулийн 7.2,7.3-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг 40000-60000, хуулийн этгээдийг 200000 – 250000 төгрөгөөр торгох;

9.1.3.эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүн болон угж, түүнтэй адилтгах зүйл нь хүүхдийн эрүүл мэнд, амь насанд хохирол учруулж болзошгүй нь лабораторийн шинжилгээгээр нотлогдсон бол дээр дурдсан бүтээгдэхүүн, угж түүнтэй адилтгах зүйлийг болон хууль бусаар олсон орлогыг хураах.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА** **Ц.НЯМДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2005 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдөр

Дугаар 36

Улаанбаатар хот

Үндсэн хуулийн цэцийн 2005 оны 2/03 дугаар дүгнэлтийн тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн 15.1.5 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

2004 оны 12 дугаар сарын 2-ны өдөр баталсан Онцгой албан татварын хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн 3 дугаар зүйлд Онцгой албан татварын хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг өөрчлөн найруулж "эх орны үйлдвэрийн литр пиво тутамд 0.20 ам долларын, импортын литр пиво тутамд 0.50 ам. долларын" онцгой албан татвар ногдуулахаар заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Аравдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Монгол Улс олон улсын гэрээгээр

хүлээсэн үүргээ шударгаар сахин биелүүлнэ"; мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Монгол Улсын олон улсын гэрээ нь соёрхон баталсан буюу нэгдэн орсон тухай хууль хүчин төгөлдөр болмогц дотоодын хууль тогтоомжийн нэгэн адил үйлчилнэ." гэсэн хэсэг, Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хавсралт хуулийн Зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг тус тус зөрчсөн байна гэсэн Үндсэн хуулийн цэцийн 2005 оны 4 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 2/ 03 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА** **Ц.НЯМДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2005 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдөр

Дугаар 37

Улаанбаатар хот

Тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай

Гаалийн тарифын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1."Импортын барааны гаалийн албан

татварын хувь, хэмжээ батлах тухай" Улсын Их Хурлын 1999 оны 6 дугаар сарын 3-ны өдрийн 27 дугаар тогтоолын хавсралтад дараахь нэмэлт оруулсугай:

Бүлэг	Зүйл №	Үндэсний код	Барааны бичиглэл	Татварын хувь, хэмжээ
22	2203	—	Шар айраг	25

2.Энэ тогтоолыг батлагдсан өдрөөс нь эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА** **Ц.НЯМДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2005 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр

Дугаар 43

Улаанбаатар хот

Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай

Газрын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Газрын төлбөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль тус тус батлагдсантай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

2. Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн орчны газрын үзлэг, тооллогын ажлыг улсын хэмжээнд явуулж дуусах хүртэлх хугацаанд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад орчны газарт шинээр газар эзэмшүүлэх, ашиглуулахаар шийдвэр гаргахгүй байхыг газрын харилцааны асуудлаар шийдвэр гаргах эрх бүхий тухайн шатны Засаг дарга нарт даалгасугай.

1. Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн орчны газрын улсын хэмжээний үзлэг, тооллого явуулж, орчны газрыг нь баталгаажуулах ажлыг 2005 онд багтаан зохион байгуулахыг Засгийн газар /Ц.Элбэгдорж/-д даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8-ны өдөр

Дугаар 03

Улаанбаатар хот

Б.Батхшигийг албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

"Төрийн албаны тухай хууль"-ийн 6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг баримтлан Бадамдоржийн Батхшигийг Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын

газрын даргын албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8-ны өдөр

Дугаар 04

Улаанбаатар хот

Намбарын Лхагвадоржид Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай

Авто замын байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж дэвшилтэт арга технологи нэвтрүүлэн, үйлдвэрлэлийн үр ашгийг дээшлүүлэх, төмөр бетон болон модон гүүрүүд, зам талбай барьж байгуулах ажлыг хугацаанд нь чанартай гүйцэтгэн, авто замын салбарыг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа гарамгай хувь нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн "Гангүүр" ХХК-ийн даамал Намбарын Лхагвадоржид

Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээж, Сүхбаатарын одон, "Алтан соёмбо" тэмдгээр шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8-ны өдөр

Дугаар 05

Улаанбаатар хот

Доржийн Лхаасүрэнд Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээх тухай

Мал сүргээ олон жил тогтвортой өсгөн үржүүлж, үүлдэр угсааг сайжруулан, ашиг шимийг сайн ашиглаж, иргэдийг малжуулахад идэвх санаачилга гарган, мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Ховд аймгийн Дарви сумын Мөнгөн-Аяга багийн

малчин Доржийн Лхаасүрэнд Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8—ны өдөр

Дугаар 06

Улаанбаатар хот

Раздакийн Сандалханд Монгол Улсын гавьяат тээвэрчин цол хүртээх тухай

Төр, засгийн төв байгууллагууд болон дэд бүтцийн салбарт олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж зам, тээвэр, холбоо, барилга, нийтийн аж ахуй, үйлчилгээний салбарын хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, тэдгээрийн хөгжлийг түргэтгэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Раздакийн

Сандалханд Монгол Улсын гавьяат тээвэрчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8—ны өдөр

Дугаар 07

Улаанбаатар хот

Дамдингийн Дэмбэрэлд Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээх тухай

Төрийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж Монгол Улсад парламентат ёсыг төлөвшүүлэх, зах зээлийн эдийн засгийг хөгжүүлэх эрх зүйн орчинг бүрдүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Улсын Их Хурлын

гишүүн Дамдингийн Дэмбэрэлд Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8—ны өдөр

Дугаар 08

Улаанбаатар хот

Балчингийн Цэрэндоржид Монгол Улсын гавьяат хуульч цол хүртээх тухай

Төр, засгийн төв байгууллагуудад олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж төрийн захиргааны албаны шинэтгэлийг боловсронгуй болгох, салбарын өмнө тавигдсан зорилтыг шийдвэрлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны төрийн

нарийн бичгийн дарга Балчингийн Цэрэндоржид Монгол Улсын гавьяат хуульч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8—ны өдөр

Дугаар 09

Улаанбаатар хот

Санжхүүгийн Цэцгээд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээх тухай

Ерөнхий боловсролын сургуульд олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж заах аргын ур чадвар, сургалтын чанарыг дээшлүүлж, сурагчдад хэрэглээний эдийн засгийн мэдлэг, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, өсвөр үеийг сурган хүмүүжүүлэх үйлст оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн Баянгол дүүргийн “Эрдмийн ундраа”

цогцолбор сургуулийн түүх, нийгмийн ухааны багш Санжхүүгийн Цэцгээд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2005 оны 7 дугаар сарын 8—ны өдөр

Дугаар 10

Улаанбаатар хот

Дулмаагийн Ганхуягт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай

Мэргэжлийн урлагийн байгууллагуудад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, дэлхийн сонгодог болон үндэсний дуурийн гол дүрүүдийг чадварлаг бүтээж, монголын сонгодог урлагийг сурталчлах, дуурийн урлагийн хойч үеийг бэлтгэх үйлст оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Улсын дуурь бүжгийн эрдмийн театрын гоцлол дуучин, Соёл урлагийн их

сургуулийн дуурийн дууны багш Дулмаагийн Ганхуягт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ
 Дугаар 11
Улаанбаатар хот

Цэрэнгийн Чулуунцэцэгт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай

2005 оны 7 дугаар арын 8-ны өдөр

Мэргэжлийн урлагийн байгууллагуудад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж монгол ардын урт, югинын болон зохиолын дуунуудыг чадварлаг туулж, дуулах урлагийг хөгжүүлэх, уртын дуу дуулах арга ухааныг хойч үедээ өвлүүлэх үйлст оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Үндэсний туу, бүжгийн "Түмэн эх" чуулгын гоцлол дуучин,

Соёл урлагийн их сургуулийн уртын дууны багш Цэрэнгийн Чулуунцэцэгт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ
 Дугаар 12
Улаанбаатар хот

Ганхүүгийн Пүрэвбатад Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

2005 оны 7 дугаар арын 8-ны өдөр

Боловсрол, соёл урлаг, шашны зайгууллагад санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж бурхан, шашны олон шилдэг бүтээл туурвиж үндэсний уламжлалт дүрслэх урлагийг хөгжүүлэх, өвөг дээдсийн ариун нандин өв соёлыг хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх үйлст оруулж байгаа хувь нэмрийг

нь үнэлж Шашны их сургуулийн Урлахуй ухааны тэнхмийн эрхлэгч Ганхүүгийн Пүрэвбатад Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ
 Дугаар 13
Улаанбаатар хот

Шагдарсүрэнгийн Гүрбазарт Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

2005 оны 7 дугаар арын 8-ны өдөр

Монголын үндэсний телевизэд олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж телевизийн сэтгүүл зүйн урлагт иргэний эргэцүүллийн нэвтрүүлгийг бий болгож, монгол сэтгэхүйгээрээ бахархах өөдрөг үзлийг олон үймэнд төлөвшүүлэх болон жүжгийн зохиол, дууны г, яруу найргийн шилдэг бүтээлүүд туурвисныг

үнэлж Монгол телевизийн редактор, сэтгүүлч зохиолч Шагдарсүрэнгийн Гүрбазарт Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ
 Дугаар 14
Улаанбаатар хот

Сандагийн Манлайд Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай

2005 оны 7 дугаар арын 8-ны өдөр

Эрүүл мэндийн улсын болон хувийн хэвшлийн салбарт он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж нүдний өвчний оношлогоо, эмчилгээний шинэлэг аргуудыг эмнэлгийн практикт нэвтрүүлэх үйлст оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн Эрүүл мэндийн

нэгдлийн нүдний их эмч Сандагийн Манлайд Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ
 Дугаар 15
Улаанбаатар хот

Ванчингийн Пунцагт Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай

2005 оны 7 дугаар арын 8-ны өдөр

Эрүүл мэндийн салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж халдварт өвчний оношлогоо эмчилгээний аргуудыг эмнэлгийн практикт нэвтрүүлэн, өвчтөнийг эмчилж эдгэрүүлэх, нэрийн мэргэжлийн эмч мэргэжилтэн бэлтгэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Халдварт өвчин

судлалын үндэсний төвийн зөвлөх эмч Ванчингийн Пунцагт Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
Н.ЭНХБАЯР

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
 "Төрийн Мэдээлэл" эмхтгэлийн зөвлөл
 Улаанбаатар-12,
 Төрийн ордон
 ☎ 265958
 Индекс 14003

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
 Хэвлэх хэсэгт хэвлэв.
 ☎ 267497
 Хэвлэлийн хуудас 2.5